

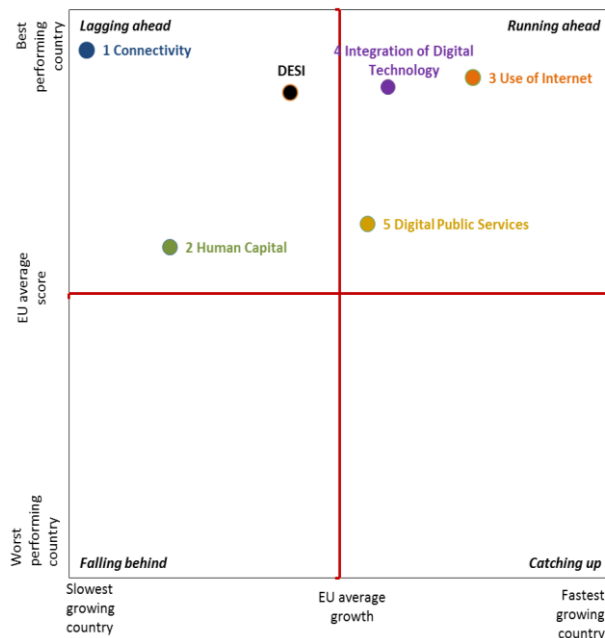
Europa's digitale voortgangsverslag (EDPR) 2016

Aanvulling op het landenprofiel van de Index van de digitale economie en maatschappij (Digital Economy and Society Index - DESI)¹

BELGIË

België is 5e op 28 EU-lidstaten volgens de DESI-index 2016 van de Europese Commissie². De prestaties van België liggen boven het EU-gemiddelde, maar verbeteringen vonden langzamer plaats dan in de EU als geheel. België maakt daarmee deel uit van het cluster **subtoppers**³. Vergeleken met vorig jaar heeft België zijn goede totaalscores op alle DESI-gebieden echter verbeterd of gehandhaafd. Het land levert topprestaties op het gebied van connectiviteit, inwoners van België maken enthousiast gebruik van internet en het Belgische bedrijfsleven staat in Europa op de tweede plaats als het gaat om het elektronisch delen van informatie door middel van bedrijfssoftware.

De levering van digitale overheidsdiensten is de afgelopen periode verbeterd.

De prestaties van België op de vijf DESI-gebieden ten opzichte van andere EU-landen

1 – Connectiviteit

België is een van de best presterende landen in Europa op het gebied van connectiviteit. Het land staat op de tweede plaats in de EU, maar verbeteringen vinden langzaam plaats. De dekking van het land is compleet en 99% van het land beschikt over snelle netwerken (ten minste 30 Mbps). 78% van de huishoudens heeft een breedbandabonnement, en in driekwart van die gevallen gaat het om snel breedband. Wat betreft het gebruik van mobiel internet loopt België iets achter vergeleken bij de algehele prestatie van het land.

Om zijn vooraanstaande positie te behouden, moet België twee knelpunten wegwerken op het gebied van snelle internetverbindingen: allereerst het verder uitbreiden van de gebruikmaking van mobiel breedband, aangezien mobiele apparaten een belangrijke toegangspoort worden voor consumenten om te communiceren, werken en winkelen in de digitale economie. Het gebruik van mobiel breedband neemt sinds kort namelijk snel toe en België heeft ook deelgenomen aan de 'surfmobile'-campagne om inwoners te informeren over de voordelen van mobiel breedband.

¹ De index van de digitale economie en maatschappij ofwel DESI (Digital Economy and Society Index) is een door de Europese Commissie (DG CNECT) ontwikkelde samengestelde index om de ontwikkeling van de EU-landen in de richting van een digitale economie en maatschappij te beoordelen. De index is een combinatie van een reeks relevante indicatoren op vijf gebieden: connectiviteit, menselijk kapitaal, internetgebruik, integratie van digitale technologie en digitale overheidsdiensten. Landen worden ingedeeld in vier groepen: koplopers, subtoppers, runners-up en achterblijvers. Zie <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> voor meer informatie over de DESI.

² DESI-landenprofiel voor België: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/belgium>

³ Andere subtoppers zijn: Denemarken, Finland, Ierland, Litouwen, Luxemburg, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

Ten tweede, om zijn vooraanstaande positie op het gebied van connectiviteit te behouden, het stimuleren van de uitrol van ultrasnelle breedbandverbindingen (meer dan 100 Mbps). Hoewel exploitanten de afgelopen jaren hun bestaande netwerken op basis van koperdraad en coaxkabels hebben geüpgradet, is voor ultrasnelle netwerken een directe glasvezelaansluiting nodig voor bedrijven en huishoudens.

Het in 2015 gepresenteerde plan 'Digital Belgium' zet de digitale langetermijnvisie van het land uiteen en stelt vijf prioriteiten⁴. Het plan omvat ook een plan voor ultrasnel internet in België. Het streefdoel is dat in 2020 de helft van alle aansluitingen in België internetsnelheden tot 1 Gbps haalt. België volgt een marktgerichte aanpak om zijn connectiviteitsdoelen te bereiken. Kabelexploitant Telenet heeft aangekondigd zijn netwerk te zullen upgraden naar Gigabit-connectiviteit, maar deze mededeling is niet gevolgd door soortgelijke mededelingen van exploitanten in andere delen van het land.

De overheid wil ook de verdere uitrol van mobiele breedbandtechnologieën, zoals 4G/LTE, een impuls geven en het terrein effenen voor 5G.

Verlaging van de uitrolkosten heeft een positief effect op de businesscase en stimuleert exploitanten om te investeren in hun netwerken. Volgens de Belgische federale autoriteiten vormen bijvoorbeeld de belasting op het gebruik van masten en pylonen en bepaalde stralingsnormen een obstakel voor een snellere uitrol. De overheden zijn voornemens de bevoegde organen te raadplegen over het effect dat deze maatregelen op investeringen hebben. Tot slot moet België de richtlijn inzake kostenverlaging⁵, die zou kunnen helpen de uitrol van breedband te versnellen, nog omzetten in nationale wetgeving.

2 - Menselijk kapitaal

In termen van menselijk kapitaal liggen de prestaties van België boven het EU-gemiddelde, maar de vooruitgang verloopt traag. Een groot deel van de inwoners van België maakt regelmatig gebruik van internet (83%), en 60% beschikt over digitale basisvaardigheden, maar tegelijkertijd heeft 13% van alle Belgen tussen de 16 en 74 jaar nog nooit internet gebruikt.

Technologie kan alleen leiden tot nieuwe ideeën en producten als er een groot potentieel aan gekwalificeerde werknemers beschikbaar is. Hoewel België over het geheel genomen beschikt over een groot aantal hooggekwalificeerde arbeidskrachten en er een hoge participatiegraad aan het hoger onderwijs is, studeren er relatief weinig mensen af in wetenschap, technologie en wiskunde ('STEM'). De tekorten op deze terreinen zouden een belangrijke belemmering kunnen gaan vormen voor groei en innovatie. In feite is er al schaarste aan het ontstaan voor bepaalde functies waarvoor bijvoorbeeld digitale vaardigheden nodig zijn. In 2015 maakte 46% van de ondernemingen met vacatures waarvoor gespecialiseerde ICT-vaardigheden vereist waren, melding van problemen met het vervullen van deze vacatures. Er is dus een tekort aan gekwalificeerde ICT-deskundigen, dat naar schatting zal toenemen van zo'n 8 000 personen in 2012 naar 30 000 in 2020⁶.

Om de digitale vaardigheden bij de bevolking een impuls te geven, hebben de Belgische autoriteiten 'Digital Champions' gelanceerd, een Belgische coalitie op het gebied van digitale vaardigheden. Dit initiatief verenigt diverse bestaande initiatieven en experimenteert daarnaast met nieuwe benaderingen. Zo brengt het ICT-professionals naar scholen om jongeren te inspireren. Op gemeenschaps- en regionaal niveau zijn verscheidene maatregelen genomen om het aantal mensen

---

⁴ Wallonië en Vlaanderen hebben in 2015 ook 'digitale plannen' gepresenteerd.

⁵ Richtlijn 2014/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake maatregelen ter verlaging van de kosten van de aanleg van elektronischecommunicatienetwerken met hoge snelheid (PB L155, 23.5.2014, blz. 1).

⁶ empirica, e-skills in Europe, landenverslag België, studie in opdracht van de Europese Commissie, 2014.

dat afstudeert in wetenschap of techniek te verhogen. In Vlaanderen wordt met het actieplan STEM ernaar gestreefd om het aantal studenten in STEM-vakken te doen toenemen en in het Franssprekende deel van België is een soortgelijk initiatief op komst.

Voortbouwend op deze initiatieven, kan bijvoorbeeld een intensievere dialoog tussen onderwijs en bedrijven om studie en arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen, de digitale vaardigheden bij alle doelgroepen een impuls geven.

3 - Internetgebruik

België presteert zeer goed op het gebied van het gebruik van internetdiensten. Inwoners van België maken enthousiast gebruik van internet en houden zich bezig met een groot aantal uiteenlopende online activiteiten, zoals het online lezen van nieuwsberichten, luisteren naar muziek, bekijken van films en het spelen van games, het voeren van videogesprekken of het communiceren via sociale netwerken, en het downloaden van videocontent over hun breedbandaansluitingen (73% van de huishoudens heeft een abonnement op Video on Demand).

4 - Integratie van digitale technologie

Op het punt van de integratie van digitale technologie in bedrijven presteert België zeer goed en boekt het ook zeer goede vooruitgang. Belgische bedrijven maken in toenemende mate gebruik van de meeste mogelijkheden van online handel, sociale media en toepassingen in de cloud. Het elektronisch delen van informatie is populair bij bedrijven en het Belgische mkb is vrij goed in grensoverschrijdende online verkoop. Bijna een kwart van het mkb verkoopt online en 13% doet dat ook over de grens, een belangrijke manier om grotere markten aan te boren.

‘Digital Belgium’ en regionale actieplannen stellen terecht vast dat er, met name voor het mkb, meer moet worden gedaan om het gebruik van digitale technologieën een impuls te geven. Daartoe zouden België en de regio’s goed gebruik kunnen maken van de Europese structuur- en investeringsfondsen voor de periode 2014-2020 die zijn gereserveerd voor de digitalisering van de economie. Ter ondersteuning van ondernemers heeft België een ‘tax shelter’ ingesteld voor digitale start-ups. Daarnaast ondersteunt het een aantal initiatieven op het gebied van industrie 4.0, zoals Made Different, Marshall 4.0 en Make Minds.

5 - Digitale overheidsdiensten

Op het punt van digitale overheidsdiensten presteert België goed en boekt het ook goede vooruitgang. Er was sprake van groei in de meeste gecontroleerde categorieën, met uitzondering van het percentage internetgebruikers dat ingevulde formulieren terugstuurt.

De complexiteit van de Belgische politieke governancestructuren heeft ook gevolgen voor dit beleidsterrein, aangezien de verantwoordelijkheid op dit gebied wordt gedeeld door een groot aantal actoren uit de publieke sector. Zo worden de mogelijkheden van ICT niet benut op justitieel gebied.

Niettemin bevindt België zich op de goede weg met een overvloed aan uiteenlopende projecten⁷, waarvan het effect steeds duidelijker wordt. In 2015 heeft de Vlaamse overheid bijvoorbeeld het programma ‘Vlaanderen Radicaal Digitaal’ goedgekeurd. Dit programma heeft ten doel de regionale

---

⁷ Zie voor een samenvatting: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/ckeditor_files/files/eGovernment%20in%20Belgium%20-%20February%202016%20-%2018_00%20-%20v2_00.pdf.

(en lokale) overheid om te vormen met gebruikmaking van innovatieve ICT-technologie. In maart 2015 is het elektronische voorschrijfsysteem Recip-e gelanceerd, dat is gebaseerd op een eerdere studie die is uitgevoerd onder de supervisie van de federale overheidsdienst Volksgezondheid. Deze dienst gaat op middellange termijn de papieren recepten vervangen en is al door meer dan 90% van de huisartsen in gebruik genomen.

In juli 2015 presenteerde de Belgische federale overheid haar federale open data-strategie 2015-2020 ('Stratégie fédérale 'Open Data') . Deze strategie heeft ten doel alle overheidsdata voortaan vrij beschikbaar te maken (met uitzondering van informatie die gevolgen heeft voor de privacy of veiligheid). Iedereen mag publieke gegevens voortaan kosteloos gebruiken voor eender welk doel, commercieel of niet.

België kent een nationale eID-kaart die dient voor zowel authenticatie op de meeste Belgische overheidswebsites als eSignature van elektronische documenten.

Uitgelicht: Fix My Street Bruxelles/Brussel

Vanaf april 2015 zijn alle 19 gemeenten van Brussel actief lid van **Fix My Street Brussel**, een web- en mobiel platform waarop inwoners en de overheid incidenten in de openbare ruimte kunnen melden. De website en mobiele app zijn ontwikkeld en worden onderhouden door het Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG). Met de toepassing kan de schade worden omschreven en gelokaliseerd, en zij bevat een actualisatietool waarmee inwoners en overheid over elk stadium van de afhandeling van het incident worden geïnformeerd. Ofschoon het effect hiervan nog niet is beoordeeld, is het een veelbelovende dienst die crowdsourcing van gegevens ten behoeve van het beheer van de openbare ruimte combineert met de mogelijkheid voor inwoners om de voortgang die overheden boeken, te volgen.